

Марценюк Р.А., к.е.н.,
доцент кафедри бухгалтерського обліку
Львівський торговельно-економічний університет

УПРАВЛІНСЬКА ЗВІТНІСТЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

В сучасних умовах господарювання успішна діяльність суб'єктів підприємництва вимагає оперативного забезпечення керівництва інформацією для прийняття управлінських рішень, оскільки результативність їх діяльності в умовах ринкової економіки все більше стає залежним від якості інформації, що формується в інтегрованій системі обліку.

Наявність управлінської звітності – одна з умов, що сприяють ефективному управлінню. Система менеджменту самостійно створює власну систему внутрішньої звітності, здатної надавати вчасно необхідну інформацію для прийняття оперативних і стратегічних рішень за результатами діяльності підприємства. Під такою звітністю слід розуміти систематизовану інформацію про ресурси, витрати, доходи та результати діяльності за виділеними бізнес-процесами та центрами відповідальності, необхідної для планування, контролю та регулювання діяльності.

Метою управлінської звітності є забезпечення системи управління підприємства в оперативному режимі об'єктивною інформацією. Важливе місце в досягненні даної мети відіграє повне задоволення інформаційних потреб внутрішніх користувачів, рішення яких суттєво впливає на бізнес-процеси суб'єкта господарювання. Тому визначення порядку та принципів розробки форм звітності, як основного інформаційного джерела, є суттєвим завданням для будь-якого суб'єкта підприємництва.

Вимоги до звітності мають бути сформовані керівниками центрів відповідальності й іншими особами, які відносяться до управлінського персоналу та яким необхідна у виконанні своїх обов'язків внутрішня управлінська інформація. Менеджери повинні роз'яснити бухгалтерам і іншим виконавцям, що створюють звітність, необхідність даної інформації, види, обсяги та терміни подання. Зазвичай, у більшості випадків, внутрішні звіти розробляють та складають у відповідності з стандартами та структурною побудовою даного підприємства.

Головними вимогами до формату й змісту управлінської звітності є доступність для сприйняття, ступінь деталізації інформації, порядок оформлення звітів, необхідність їх стандартизації. Звіт повинен бути достатньо простим, зрозумілим, лаконічним, щоб не допускав неоднозначного тлумачення. Назви форм звітності та її розділів необхідно сформулювати так, щоб виконавцю та користувачу було максимально зрозуміло їх призначення та особливості. Частота надання періодичних звітів залежить від часу, за який інформація є актуальною та корисною для оперативних управлінських рішень, тобто, інформація повинна повідомлятися у момент її виникнення.

На сучасному етапі господарювання, рішення щодо формування внутрішньої звітності підприємства на практиці часто є непродуманим, форми недосконалими, а показники зайвими та малоінформативними. Тому, важливим є чітка регламентація управлінської звітності.

Чижевська Л.В. та Н.Т. Кулікова відзначають, що для успішної організації системи управлінської звітності на підприємстві необхідно передбачити організаційні, методичні та технологічні аспекти на трьох стадіях функціонування такої системи, що передбачатиме процедуру постійного удосконалення системи управлінської звітності. Завданням на організаційній стадії є забезпечення максимальної гнучкості процесу складання управлінської звітності шляхом передбачення максимальної кількості можливих варіантів і способів поєднання показників, побудови форм та способів їх представлення. На цьому етапі обра на облікова політика одержує відповідне оформлення, щоб задовольнити формальні вимоги, які зазначаються в наказі про систему управлінської звітності підприємства. На етапі складання управлінської звітності відбувається функціонування системи управлінської звітності у звичному режимі «запит – відповідь (результат)». На етапі адаптаційних змін забезпечуються постійний розвиток та методологічна рефлексія системи управлінської звітності до мінливих умов внутрішнього та зовнішнього середовища підприємства, що покликана забезпечити швидку реакцію на їх зміни з наступною перебудовою такої системи.

Ефективність такої звітності безпосередньо залежить від критерію оперативності – своєчасності складання, подання та її обробки звітності. Інформація може бути оперативною за умови автоматизованої обробки даних, що є одним із шляхів удосконалення системи внутрішньої звітності підприємства. Тому погоджуємося з думкою К. В. Шевчук, яка стверджує, що систему управлінської звітності можливо створити лише за умов згрупованості інформаційних даних, узгодженості та форми звітів, функціонального підходу до нагромадження та узагальнення інформації

Таким чином, запровадження і використання в діяльності підприємства управлінської звітності забезпечить менеджмент оперативною і достовірною інформацією, що покращить ефективність прийняття рішень та якісно вдосконалив систему оперативного контролю за наявними бізнес-процесами та діяльністю центрів відповідальності.